

SLOVENSKI NAROD

Izba za vsak član popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati pett vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Zahteva po močni vladi

Vukičević-Marinkovića vlada se majo. — Važne avdijence v Topoli. — Odločitev o vladi pade po kraljevem povratku.

— Beograd, 8. junija. V političnih krogih prevladuje zadnje dni prepričanje, da je položaj Vukičević-Marinkovićeve vlade zelo omajen in malone ne vzdržljiv. Glede na zunanje politični položaj je stopilo vprašanje novih volitev v ozadje in vedno bolj se naglašava potreba močne vlade, ki bi lahko sodelovala z Narodno skupščino. Zato se ne izključuje možnost, da pride že v prihodnjih dneh, ko se vrne kralj v Beograd, do dalekosežnih sprememb v vladi. Vladni krogi sami priznavajo, da bi bil razpis volitev v sedanjem trenutku neoporeten in bi lahko samo še poslabšal naš zunanje politični položaj. V tem smislu se je izjavil včeraj tudi ministrski predsednik Vukičević. Ta njegova izjava se tolmači v političnih krogih kot zelo značilna in kot znak, da je g. Vukičević že sam obupal nad usodo sedanjice vlade.

Veliko pozornost je vzbudila v političnih krogih vest, da g. Vukičević in Marinković danes skupno odpotujeta v Topolo, da poročata kralju o političnem položaju.

nem položaju. Splošno se sodi, da bo že ob tej priliki padla odločitev. Mnogo komentarjev je vzbudil tudi odhod bivšega notranjega ministra Bože Maksimovića v Topolo, ki je prošil za avdijenco pri kralju. O namenu te njegove avdijence so razširjene najrazličnejše verzije. Najverjetnejša pa je, da bo Boža Maksimović v imenu uzunovitev obrazložil kralju svoje stališče in predlagal sestavo koncentracijske vlade.

Število nasprotnikov novih volitev je v zadnjih dneh tako v radikalni kakor v drugih strankah zelo naraslo. V demokratičnih krogih je opaziti veliko vznemirjenje in odpor proti demokratskim ministrom postaja od dne do dne večji. Zlasti v bližnji okolici g. Davidovića se naglašuje, da so demokratski ministri, ki so brez odobrenja svojega kluba vstopili v Vukičevićevo vlado, zelo škodovali svoji stranki ter da je sedanje stanje nevarno. Vse kaže na to, da išče g. Davidović novo orijentacijo.

Spor z Albanijo na mrtvi točki

Novih momentov v sporu ni. — Francija bo intervenirala. — Angleži se boje novih zapletljajev na Balkanu. — Albanija pošilja na našo mejo vojaštvo.

— Beograd, 8. junija. V sporu z Albanijo danes ni nastopil noben nov moment. Vlada doslej ni ukrenila nikakih nadaljnjih korakov in še vedno čaka, da Albanija popravi svoje nekorrektno postopanje ter izpusti aretirane dragomane. Albanski poslanik na našem dvoru Cema beg je odposlal včeraj popoldne svoji vladi pomorno brzojavko, v kateri v zelo ostrem tonu zahteva takojšnjo izpustitev aretirane dragomane Djuraškovića. V poučenih krogih se naglašuje, da ima Cema begova brzojavka napram albanski vladi naravnost ultimativni značaj. Cema beg je zagrozil, da prekine vse odnose s svojim tastom Ahmed beg Zogom in z albansko vlado. Če do danes popoldne ne dobi dovoljene odgovore, mu bodo danes zvečer izročene poine listine zanj in za celokupno osebo albanskega poslanstva. Novinarjem je Cema beg izjavil, da še vedno upa na mirno poravnavo spora. Če pa bi se to proti njegovemu pričakovanju ne zgodilo, se ne vrne v Albanijo, marveč ostane kot zasebnik pri nas ali pa se naseli v kakki drugi državi.

Zunanji minister dr. Marinković odpotuje danes v Topolo, da poroča kralju o najnovejših dogodkih v zunanji politiki. V poučenih krogih se zadržuje, da je italijanski poslanik general Bodrero včeraj ponovno interveniral v zunanji ministertvu in stavil predlog za likvidacijo tiranskega spora. V Beograd je dospel včeraj tudi francoski poslanik Dard, ki je bil na dopustu v Franciji. Njegov prihod je očividno v zvezi z intervencijo Francije v jugoslovensko-albanski spor.

— Pariz, 8. junija. Francoska vlada je naročila svojemu poslaniku v Beogradu, naj v prijateljskem tonu intervenira pri beogradski vladi in priporoči mirno likvidacijo spora z Albanijo. Istočasno bo londonska vlada intervenirala v Rimu.

— London, 8. junija. Prelom diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Albanijo je izzval v tujakšnih diplomatskih krogih precejšnje vznemirjenje. Izraža se bojazan, da bi mogel spor dovesti do nadaljnjih zapletljajev na Balkanu, ki bi lahko postali usodopolni za evropski mir. V tujakšnih vladnih krogih se naglašuje, da morajo vevsele storiti vse, da preprečijo vsak oborožen konflikt ter zlasti delati na to, da spor ne bo še bolj povečal napetosti med Jugoslavijo in Italijo. Med Londonom in Parizom so v teku tozadevni razgovori. Z angleške strani se je sprožil predlog, naj bi Francija in Anglija vzporedno intervenirali v Beogradu in v Rimu ter na obeh straneh priporočili umirjenost in mirno likvidacijo albanskega spora. Apel na Društvo narodov se smatra v angleških krogih za neumestno, ker bi spravilo na najvišjo mednarodno institucijo in skrajno težaven položaj, ker bi bila v zvezi s tem neizbežna razprava o vseh problemih, ki se v zadnjem času vedno pogostje pojavljajo na dnevnem redu. Tako razprava bi nikakor ne bila v interesu Italije, ker bi lahko škodovala prijateljskim in zaveznim odnosom med Anglijo, Francijo in Italijo. Poleg tega se izraža v tujakšnih krogih bojazan, da bi eventualni konflikt med Jugoslavijo in Italijo lahko ojačal protiangelsko akcijo sovjetske Rusije, ker se ne izključuje možnost, da bi se Jugoslavija v skrajnem slučaju naslonila na sovjetsko Rusijo. Priroči Albanije na Dru-

štvo narodov se v tujakšnih krogih ne pripisuje nobene važnosti in bo Anglija storila vse, da se izogne tozadevni razpravi na prihodnjem zasedanju Društva narodov, na katerem si želi predvsem razpravo o protiboljševski fronti v Evropi.

— Rim, 8. junija. Italijanski listi objavljajo noto albanske vlade, ki je bila izročena Društvu narodov ter naglašajo, da je oborožen konflikt zaenkrat popolnoma izključen. V splošnem izražajo upanje, da se bo incident mirnim potom likvidiral, pri čemer pa, da bi Italija v nobenem slučaju ne mogla trpeti oborožene intervencije proti Albaniji.

Posledice se že kažejo

— Podgorica, 8. junija. Glasom zaupnih vesti iz Albanije je albanska vlada odprla klica z jugoslovenske meje vso žandarmerijo ter jo nadomestila z redno vojsko, ki stoji pod poveljstvom italijanskega generala. Odpoklicani orožniki, večinoma bivši komiti, ki jih je albanska vlada sprejela v službo, so bili brez izjeme odpuščeni. Večina se je umaknila v planine ter se pridružila revolucionarjem. Tudi makedonski vojski so začeli zbirati svoje čete na albanski meji, glavni štab pa je premeščen iz Džumaje na Bolgarskem v Kukus v Albaniji. Domneva se, da se pripravljajo komiti na novo akcijo na albansko-jugoslovenski meji.

— Beograd, 8. junija. Naš odpravnik poslov v Tirani Taković se je snoči ob pol 9. zvečer s celokupnim osebnim našega poslanstva vrnil v Beograd. Danes dopoldne je podal znanemu ministru obširno poročilo o zadnjih dogodkih v Albaniji. Glasom poročil iz Ohrida je včeraj četa bolgarskih komitov vrla v naše ozemlje, vendar pa se je orožnikom posrečilo, da so jih po kratkem boju poznali v beg. Angorški vicekonzul v Podgorici, ki je včeraj dospel iz Turčije in potoval preko albanskega ozemlja, je izjavil, da je opaziti v Albaniji živahno gibanje vojaštva, da pa vlada med prebivalstvom veliko nezadovoljstvo z režimom in da lahko vsak čas izbruhnejo krvavi notranji nemiri. Albanske oblasti so začele izganjati vse jugoslovenske državljane ter je bilo samo tekom včerajšnjega dne privedenih izgnanih potom na jugoslovensko mejo nad 50 naših ljudi.

RUSIJA PRIZNALA PREDVOJNE DOLGOVE

— Pariz, 8. junija. Včeraj je bil podpisan sporazum o likvidaciji ruskih predvojnih dolgov. Sovjetska Rusija se je obvezala plačati v 72 letnih obrokih skupno 72 milijonov zlatih frankov. Plačilo dolgov pa je vezano na novo posojilo sovjetski Rusiji v znesku 500 milijonov frankov. Francija je v principu pristala na to posojilo, vendar pa zahteva kot garancijo zastavo monopola vseh petrolejskih vrelcev.

NOV POLET ČEZ OCEAN

— New York, 8. junija. Znani polarni letalec Berg se pripravlja na tretji preko oceana polet. Za njegov polet so končane že vse priprave, vendar pa ga hoče nastopiti šele po povratku Lindbergha v Ameriko.

Sovjetski poslanik v Varšavi ubit

Za varnost poslanika ni bilo poskrbljeno. — Poslanika Vojkova ustrelil ruski emigrant Koverda. — Angleška sodba o atentatu.

— Varšava, 8. junija. Včeraj dopoldne ob 10. je bil na varšavskem kolodvoru izvršen atentat na sovjetskega poslanika Vojkova. Vojkov je pred par dnevi prejel zaupno poročilo, da dospe v Varšavo bivši odpravnik poslov v Londonu Rosenholz, ker je hotel skupno z njim odpotovati v Varšavo. Poljske oblasti o tem potovanju niso bile obveščene ter zato tudi za varnost obeh poslanikov niso dovolj poskrbele. Ko je prišel Vojkov v spremstvu poslaniskega tajnika Ulanova na kolodvor, je pristopil k njima 19letni ruski emigrant Boris Koverda a ter se par minut mirno pogovarjal s poslanikom. Vsebinsko njunega razgovora ni znano.

Nenadoma je Koverda potegnil samokres ter oddal na poslanika več strelcev. Tudi poslanik Vojkov je v obrambi potegnil samokres in streljal proti napadalcu, ne da bi ga zadel. Smrtno zadet se je Vojkov zgrudil. Na kolodvoru je nastala v prvem momentu panika, vendar pa je policija atentatorja takoj prišla ter ga odvedla v zapore. Smrtno ranjenega poslanika so takoj prepeljali v bližnjo bolnico, kjer ga je prof. Savicki operiral. Vsaka pomoč pa je bila brezuspešna in je Vojkov ob 10.50 podlegel ranam.

Vest o atentatu se je bliskoma razširila po mestu. Aretirani atentator Koverda je prišel šele pred par dnevi v Varšavo ter je zahteval vizum za potovanje v Rusijo, kjer je hotel posetiti svoje sorodnike. Ker je poslanik zahteval vizum odklonil in tudi pri razgovoru na kolodvoru ostal nezgosen, je Koverda izvršil svoje dejanje iz maščevanja. Poljski zunanji minister Zaleski je odšel takoj, ko je bil o dogodku obveščen, v bolnico ter izrazil težko ranjenemu Vojkovu sožalje in se v imenu vlade opravičil.

Dr. Beneš za priznanje Rusije

— Praga, 7. junija. Včeraj je posetila zunanje ministrice dr. Beneš deputacija delavcev pod vodstvom socialističnih poslancev gg. Stasnia in Handla. Deputacija je izjavila željo, naj Češkoslovaška z ozirom na svoj gospodarski položaj čim prej prizna sovjetsko Rusijo in prosila dr. Beneša, naj uvede akcijo v doseg tega cilja. Dr. Beneš je v svoji izjavi naglasil, da je bil on vedno pristaja te misli in da tega svojega prepričanja tudi danes ni izpremenil. Češkoslovaška bo takoj priznala sovjetsko Rusijo, kakor hitro nastane za to kolikoli ugoden trenutek. Ta izjava dr. Beneša je izzvala v vseh političnih krogih veliko pozornost. V nekaterih krogih se naglašuje, da taka izjava v današnji mednarodni politični atmosferi ni bila oportuna. Desničarski list dr. Beneša radi tega ostro napadajo in označujejo njegovo izjavo za provokacijo. Zlasti ostro piše slovaški »Narode«, ki vidi v tem izzivanje Slovakov.

KREDIT ZA MOST LESCE-BLED

— Beograd, 8. junija. Ministrstvo za javna dela je odobrilo kredit v znesku en milijon dinarjev za popravilo mostu preko Save na poti Lesce - Bled. Z delom se bo takoj pričelo.

KREDIT ZA CARINARNICO V MARIBORU

— Beograd, 8. junija. V finančnem ministertvu je bila danes podpisana uredba, s katero je odobren kredit v znesku 2 milijona dinarjev za gradbo poslopja za carinarnico v Mariboru.

VELIK POŽAR V RUMUNIJU

— Bukarešta, 8. junija. Danes zjutraj je izbruhnil požar v petrolejski rafineriji v Moreni. Začela je goriti cisterna, ki vsebuje nad 100 vagonov olja. Požar se strahovito naglo širi, ter je zajel tudi več vrelcev. Doslej je zgorelo 17 oseb. Vsi dosedajni poskusi, da bi ogenj pogasili, so ostali brezuspešni.

POPLAVA V AMERIKI

— New Orleans, 8. junija. Včeraj so oblasti odredile evakuacijo pokrajin Missouri in Illinois, ker preti Mississippi z nadaljnjimi poplavi. Vojstvo je moralo prebivalstvo s silo izganjati iz domov. Mississippi je vled neprestanega deževja ponovno zelo narasel, tako da se je hati največjih katastrof.

Čičerin pri Stresemannu

Berlin, 7. junija. s. O sestanku dr. Stresemanna s Čičerinom v Baden-Badenu poroča »Berliner Tageblatt«, da sta se državnika po dnevno razgovarjala o političnih vprašanjih, ki so nastala z ozirom na prekinjenje odnosa med Anglijo in Rusijo.

Prvi koraki Društva narodov

Zeneva, 7. junija. o. Včeraj je prispela semkaj nota, ki jo je albanska vlada naslovila na tajništvo Društva narodov. Vest o prekinitvi diplomatskih odnosov ni napravila v krogih Društva narodov prevleke vtisa. Generalni tajnik sir Drummond je beograjsko vlado takoj obvestil o vsebini albanske note. Obenem je vprašal albansko vlado, ali namerava predložiti spor Društvu narodov.

Iz pisane ljubljanske kronike

V živem spominu bo Ljubljančanom in zlasti šolski mladini drzni tat France Strgar, ki je letos pozimi kradel po raznih šolah, tako na Viču, v Mostah, na realni in drugod solarjem zimsko suknje. Vzbuja je s svojimi tatvinami takrat pravo senzacijo. Pozneje je bil Strgar, ki je 26letni postopal, rojen na Rudniku pri Ljubljani, obsojen radi teh tatvin na 18 mesecev ječe.

Danes okoli 9.30 so pazniki ljubljanske jetnišnice opazili, da je France Strgar, katerega je čakalo po prestani kazni prisilno delo, izginil od dela na dvorišču jetnišnice. Kakor pravijo, se je Strgar v kaznilniški obleki zmuzal z dvorišča na hodnik justične palače ter nato samozvestno korakal mimo raznih strank, ki so čakale na obravnavo pri okrajnem sodišču. Nikdo se zanj ni zmedil. Pred slavnim »špetizalom« je stala še večja skupina ljudi. Baj je tem kratko v pozdrav dejal: »Zbogom sodnija!«

In odkuril jo je neznan kam, Policia in druge varnostne oblasti so bile takoj obveščene o njegovem begu. France Strgar ne bo najbrže dolgo užival zlato svobode.

Pretekli teden smo poročali na kratko, kako je 15letni trgovski vajenec Ferdinand G. ponel veliki trdki z manufakturnim blagom znesek 40.000 Din, ki mu je bil izročen, da ga odnese v neko ljubljansko banko, a si ga je pridržal ter izginil iz Ljubljane. Z njim je šel na veselo potovanje njegov znanec in prijatelj realčan G. M. Nande in Gustav sta krenila proti jugu na morje. Policijski organi, ki so bili o defraudaciji takoj obveščeni, so pričeli s poizvedovanji. Po informacijah, ki jih je prejel kriminalni oddelček ljubljanske policije o načinu življenja mladega trgovskega vajenca, zlasti da je imel veselje do morja, so nate obvestili razne orožniške postaje, naj pazijo na dva mlada Ljubljančana, ako bi se pojavila v kakem letovišču oziroma kopališču. Obveščena je bila o tem tudi orožniška postaja v Omišlju na otoku Krku. Mladi Nande je namreč že lani prebil počitnice v Omišlju ter se mu je kraj silno prijeljubil.

Omišljski orožniki so res na binkoštni ponedeljek pazili na dohod tujcev in kmalu prišli dva elegantno oblečena mladeniča, ki sta si privoščila vse dobro na tem svetu. O aretaciji obeh mladih Ljubljančanov so nato obvestili ljubljansko policijsko ravnanstvo, ki je včeraj odredilo, da se aretiranca odpravita v Ljubljano. Potovanje iz Omišlja nazaj v Ljubljano pa bo trajalo nekaj več dni, kakor vojna tja in tudi ne bo tako prijetno. Pri Nandetu so dobili še 31.300 Din gotovine, ostanek 8700 Din sta oba vesela potnika že potrošila. Pravijo, da sta si kupila novo obleko, se vozila v prvem razredu po železnici in na morju in sploh prav razkošno živela.

Dva stražnika, dodeljena varnostni stražnici na Viču, sta snoči okoli polnoči pri svojem obhodu zapazila v bližini viškega železnicekega prelaza nepremično ležati človeško postavo, ki je imela glavo na tiru, po katerem je imel v kratkem privozi vlak iz Ljubljane proti Raketu. S težavo sta ga dvignila. Opazila sta, da je mož popolnoma trezen, toda sila potr. Spremila sta ga domov. Ko so prišli na dvorišče njegovega doma, je skušal neznanec, katerega identiteta je bila ta čas ugotovljena — je to 26letni samski elektronter Maks S. skočiti v dvorišni vodnjak. Nato je začel divjati in stražnika sta ga komaj obvladala. Na pomoč poklicani zdravnik dr. Kane je odredil, da so ga prepeljali z rešilnim avtom na opazovalni oddelček javne bolnice. Tudi organi reševalne postaje so imeli mnogo opravka, preden so ga spravili v bolnico. Kakor nam naknadno poročajo, se je mlademu elektronterju omračil um.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Effekt i: Investicijsko posojilo 85; vojaška škoda 341½; zadolžnice Kranjske deželne banke 20, 22; zastavni listi Kranjske deželne banke 20, 22; Celjska posojilnica 195, 197; Ljubljanska kreditna 150; Merkantilna Koeveje 98; Prastrediona 850; Kreditni zavod 160, 170; Stavna družba 55, 65; »Šesir« 104.

ZAGREBSKA BORZA.

Effekt i. 70st. invest. pos. 1921 84 in pol — 85, 2 in pol odst. drž. rente za ratnu štetu 340 — 342, Jugobanka 92 — 98, Prastrediona 850 — 855, Trboveljska 445—455, Union paromlin 300 — 310, Vevče 135 — 145, Agraria 50 — 51.

Devize: Amsterdam 22.775—22.835; Dunaj 800—803; Berlin 13.475—13.505; Italija 311.70—313.70; London 276.10—276.90; New York 56.70—56.90; Pariz 222.75 do 224.35; Praga 168.20—169; Curih 10.935 do 10.965.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 913, London 25.275, New York 519.875, Pariz 20.36, Milan 28.725, Praga 15.40, Dunaj 72.15.
— Trst: Beograd 81.80, London 87.90, Curih 848.10

Javna telovadba
ŠTEPANSKEGA SOKOLA
12. junija pri Novaku

Naša opera v Sarajevu, Dubrovniku in Splitu

Velik uspeh naše opere na gostovanju. — Zanimive razmere v dubrovniškem gledališču. — Splošna slika gostovanja.

Ljubljana, 8. junija.

Naš urednik je včeraj obiskal ravnatelja opere g. Polica in ga naprosil za razgovor o vstupu, ki jih je dobil naš operni ansambel ob priliki gostovanja v Sarajevu, Dubrovniku in Splitu.

G. ravnatelj je prijazno ugodil uredniškovi želji, s pripombo, da ravno naš tisk med gostovanjem ni obveščal preveč vestno slovenske javnosti o velikem uspehu naše opere in da je letošnje gostovanje ne samo velikega pomena za ansambel sam, ki se je nenavadno afirmiral v vsakem pogledu, temveč tudi za našo naravno kulturo pomembnega dogodka v razvoju naše opere, čeprav ni bilo mogoče predvajati slovenskih del.

Lani, pripoveduje g. ravnatelj, smo se sami ponudili za gostovanje, letos smo dobili kar tri vabila in sicer iz Splita prvo in nato še iz Dubrovnika in Sarajeva. Letos smo odšli iz Ljubljane skoraj mesec pozneje nego lani, ker smo se ozirali na želje Splitčanov, ki so morali svojo opereto igrati in so igrali samo dramo. Zato so izjavili, naj ne pridemo pred 20. majem, da ne bi jim pokvarili zaključna dramske seje.

Sarajevčani so se pogajali z zagrebško opero, predno so nas povabili, Splitčani pa z beograjsko. Zagreb se radi težkoč z redukcijski in ni mogel odzvati in tudi pogajanja z Beogradom niso uspela. Tako smo se odločili, da se odzovemo vsem trem vabilom in posetimo najprej Sarajevo, nato Dubrovnik in naposled Split.

Odpotovali smo v petek, 13. maja z ansambli 108 oseb in s 5 vagoni efektov. Lahko si mislite veliko odgovornost in skrb pri prevozu tako ogromnega aparata na naših železniceh. Železniška uprava nam je šla na roko in nam dala na razpolago poseben vlak. Kljub temu smo dospeli v Sarajevo v soboto popoldne ob 17. v 2-urno zamudo in enim precej poškodovanim vagonom s kulisi. Naš neumorni skušnjen je v Sarajevu vse zakrpal in popravil, kolikor je pač bilo mogoče. Oficijskega sprejema ni bilo. Gledališče je pa bilo popolnoma razprodano.

Drugi dan v nedeljo, 15. maja smo dali prvo predstavo »Tannhäuserja«. Čeprav je bil ves ansambel od 24-urne vožnje utrujen, je prva predstava umetniško in moralno nad vse pričakovanje uspela. Kritike so bile polne hvale in so soglasno priznale uspeh. Predvsem je treba omeniti g. Žaludova ter g. Betteta in Holodkova, ki so k uspehu največ pripomogli. Tudi ostale osebe je briljiralo in ugajalo.

Druga predstava »Madame Butterfly« je imela še večji uspeh nego prva. G. Lovšetova si je takoj osvojila publiko, ki je videla že marsikatero Butterfly, a se ni mogla načuditi kreaciji g. Lovšetove. Kritika je soglasno izjavila, da naša opera v tem pogledu prekaša zagrebško. Banovec se je tudi uveljavil in ostali ansambel je izvršil dobro svojo dolžnost.

V tretji predstavi »Carmen« je briljirala g. Thierryjeva, v četrti, v »Plesu v maskah« se je pa izkazal zlasti g. Kovač. Bil je glasovno dober in simpatičen in se je v tem delu popolnoma rehabilitiral.

Zadnja predstava Beethovnov »Fidelio« je učinkovala kakor bomba in ugajala kakor v Ljubljani. Pr »Fidelio« so se odlikovali zlasti Betteto, Žaludova, Holodkov, Kovač in Ribičeva. Veselili sem se, da je imelo klasično delo tak efekt pri publiku, ki ljubi zlasti melodijne italijanske opere. Aplavza ni hotelo biti konca.

S »Fidelio« smo odigrali za Sarajevo določeni repertoar. Publiko je sicer enodušno zahtevala reprize, vendar se nismo mogli odločiti za to, ker radi neklih finančnih homatij nismo dobili dovoljne garancije baš v materijalnem oziru.

Iz Sarajeva smo se napotili v Dubrovnik v petek, 20. maja; Dubrovnik je vsem najbolj ugajal. Krasno vreme smo vsi res uživali. Zanimive so dubrovniške teatarske razmere. Tako zvano Bonidijevo gledališče v Dubrovniku, imenovano po zgraditelju Bonidiju, je takorekto privatna last. Privatniki so gledališče zidali in si s tem pridobili trajne pravice do vseh lož. Vstopnice za lože tako sploh ne pridejo v promet in tuji si predstav niso mogli udeležiti tako številno. Parter je majhen, stojišče se pa po potrebi more razširiti globoko na cesto preko ve-

stibula. Vse je bilo idealno organizirano in videli smo, da imamo opravka z resnimi ljudmi. Prva predstava »Fidelio« v Dubrovniku je silno učinkovala, čeprav se je moral ves ansambel boriti z različnimi težkočami. Številno osebje na malem odru se je dušilo od vročine. Ker je orkester v višini parterja, je publika skoro vselja na godbenikih in jih pri igranju ovirala. Poleg tega je zapihal vroč južni veter (široko) tako, da so pevc izlo trpeli. Bal sem se tudi, da zbolijo kak pevec in bi imeli zbog tega sitnosti. Garderobe so nameščene namreč v ložah kraljevega dvorca in so zategadelj vlažne ter bi mogli solisti pri preoblečenju prav pošteno zboleli. K sreči se ni zgodilo nič hudega.

»Cosi fan tutte«, druga predstava, je odgovarjala nekaj odobrovniški publiku in ambijentu kot rokoko delo in je dosegla izvanreden efekt.

Tudi drugi dve predstavi »Madame Butterfly« in »Ples v maskah« sta bili umetniško na višku. Po »Plesu v maskah« je publika obsela soliste s cvetjem; Holodkov in Žaludova sta bila deležna viharnega aplavza in občinstvo ju je spremljalo iz gledališča v hotel.

V četrtek 26. maja smo odpotovali v Split, kamo smo dospeli popoldne. Med vožnjo smo imeli razburkanost morje in široko nas je nadlegoval. Osebe je dospelo v Split utrujeno, vendar smo že drugi dan dali prvo predstavo »Tannhäuserja«. Zlasti Betteto je naravnost fasciniral publiko, kateri naš basist ni nepoznan, saj ga splitska inteligenca pomni še iz časov, ko je pel na Dunaju. Tudi vsi drugi, kakor Žaludova, Holodkov, Knittel in Thierryjeva so bili izvršni. Kritika je pač omenila, da vloga Venera Thierryjevi ne pristaja. Odlikoval se je tudi zbor in orkester. Splitska publika je izredno občutljiva, zlasti za slog glasbe in ne nekako nevarna, ker je zelo stroga. Velja ali ne velja, drugih kompromisov ne poznamo.

Za drugo predstavo »Madame Butterfly« je vladala velika skepsa. Pred 4 leti so to delo v Splitu mnogo igrali. Uspeli smo pa tako, da so se zrazili vsi oni, da so šele sedaj videli pravo Butterfly. Izvedba je bila res uspela, eksaktno in v slogu. Briljirala je Lovšetova, pa tudi Potučkova in Mitrovič. V nedeljo smo imeli kar dve predstavi. Popoldne »Figarovo svatbo« in zvečer »Carmen«. »Figarova svatba« je bila namenjena predvsem okolici mesta, ki so gledališče tudi napolnili. Poleg Thierryjeve, Žaludove in Betteta je ugajal tudi ves ostali ansambel.

Večerna predstava »Carmen« je dosegla entuzijastičen uspeh. Splitčani kaj takega sploh ne pamtijo. Končni efekt je bil veličasten in solisti so morali po desetkrat pred zastor. Nad vse so ugajali Knittel, Holodkov, Thierryjeva, Ribičeva in Zupan. Splitska publika je glasbeno menda najbolj vzgojena in dobro pozna vsa kočljiva mesta kakega dela. Vse teater čaka baš na ta težka mesta in če ansambel premaga te težkoče, si s tem publiko tudi takoj osvoji.

Tako je naš ansambel srečno premagal nenavadno težki entri v intonaciji in ritmiki pri »Butterfly«. Isto je bilo pri kvintetu v »Carmen«. Med orkestrom in pevci je vladal res idealen kontakt, za kar gre zasloga dirigentoma Neffatu in Balatki.

V »Plesu v maskah« nam je pomagal mladi beograjski tenorist Tomić. Poleg Žaludove, Lovšetove in Holodkove je tudi ostali ansambel ugajal. V »Trubadurju« je gostoval Pichler iz Beograda. Izkazali so se Thierryjeva, Lovšetova in Zupan. Knittel je bil pa utrujen in ni imel srečnega večera. »Fidelio« je uspel v vsakem pogledu z Rumpjem, ki je bil dober, z Žaludovo, Knittlom in Holodkovim. Tudi »Cosi fan tutte« je bil lep uspeh za ves ansambel. Posebej je treba omeniti še Betteta, Banovca, Thierryjevo in Poličeva. Delo je zelo ugajalo.

Vstopnice za zadnjo predstav so bile v nekaj urah razprodane. Splitska publika je tako, da se zaljubljuje v kako delo in »Boris Godunov« jim leži zelo pri srcu. Uspeh je bil velikanski. Holodkov, Betteto, Kovač, Thierryjeva in Ribičeva so zelo ugajali. S to predstavo, edino slovensko, smo zaključili naše gostovanje.

Čeprav smo predvajali kot gosti večinoma tuja dela, je za naš narod uspeh slo-

venske opere na letošnjem gostovanju kulturni dogodek. — Repertoar je bil skrbno sestavljen. Trem klasičnim delom »Cosi fan tutte«, »Fidelio« in »Figaro« so sledila romantična dela »Tannhäuser«, »Ples v maskah«, »Trubadur«, »Carmen« in »Butterfly«.

Zal, da smo morali nastopiti le v enem slovenskem delu, v »Borisu«. — Na gostovanju smo spoznali tudi tuje kritike, ki se od naših v tem razlikujejo, da pripisujejo vse dobre lastnosti pevca in ne samo slabe, kakor pri nas. To je pa za igralca velika moralna opora, čeprav ve, da ni še popoln. Osebe je vzdržalo, ves čas vzorno disciplino. Člani, ki si ne morejo dovoliti po-

čitnic ob morju, so mogli uživati krasote našega Primorja. Dekorativno so bile vse predstave na višku. Operni tehnični personal se je z mojstrom Lebnom res izkazal. Kompletan orkester 36 mož je izvrstno izpolnil svojo dolžnost pod taktirko ravnatelja g. Polica ter dirigentov Neffata in Balatke. Zbor 26 oseb se je istotako častno odrezal. Gospodarsko je celo turnejo brezhibno vodil blaginjak g. Mahkota. Ko je opera gostovala v Dubrovniku, je tja prišel tudi g. intendant R. Kregar. Največji uspeh gostovanja pa je želja iz splitskih krogov, da bi se ljubljanska opera vsako sezono stalno angažirala vsaj za enomesečno gostovanje.

Zanimivosti iz naših krajev

Senzacionalna aretacija v Beogradu. — Krvava tragedija na vasi. — Katastrofalno neurje v Slavoniji in Sremu.

Dočim se beograjska politična javnost zanima za težko zunanje politično situacijo, ima čaršija svojo posebno senzacijo. Policija je namreč vtaknila v beograjsko glavno eno najlegantnejših beograjskih dam, ki se je kretala v najboljši beograjski družbi in uživala splošen ugled. Ko je namreč včeraj bila zbrana v nekem razkošnem beograjskem nočnem lokalu ob šampanjcu in dšebdenju najboljša beograjska družba, so nenadoma vstopili policijski detektivji ter diskretno pozvali najlepšo damo, go. Vido Orensten, ženo bivšega podravnatelja Angleško-srpske banke v Beogradu, naj nemudoma zapusti lokal, ker imajo z njo nujne razgovore. Dama je bila v prvem hipu presenečena, toda vsa zadrževanja, da je nedolžna, niso nič zalegla in končno je morala slediti kavalirskim detektivom, ki so ji elegantno ponudili plašč in jo spremili v avto, ki je čakal zunaj. Aretacija je vzbudila največjo senzacijo in še tisto noč je bila o tem nepričakovanim dogodku obveščena vsa beograjska družba, v kateri je bila Vida stalen gost. Kakšne grehe ima na vesti, še ni znano, ker noče policija ničesar izdati, domneva pa se, da je njena aretacija v zvezi z nedavno afero njenega moža, ki je po odkritju večjih poneverb brez sledu izginil iz Beograda.

Preteklost lepe Vide je zelo romantična. Rojena je bila v Valjevu kot hčerka siromašnih staršev, imela pa je drugo bogastvo, ki ga ne more nadomestiti niti denar: žensko lepoto. Že kot otrok je bila na glasu kot najlepša deklica v vsem okraju. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je postala lepa Vida bolničarka. Bila je vestna in pridna ter zato pri svojih predstojnikih splošno priljubljena. Po vojni je prišla v Beograd. Kmalu je spoznala, da ji lahko lepota odpre pot v bodočnost. Vse svoje prihranke je vrgla na oblake ter se začela oblačiti po najnovejši modi. Njena krasota je kmalu zaslovela v beograjski družbi in ni ji manjkalo kavalirjev. Na ta način se je seznanila tudi s svojim poznejšim možem, podravnateljem Angleško-srpske banke v Beogradu. Ko je postala njegova žena, ji je bila pot v najboljšo beograjsko družbo odprta. Od takrat se je gibala samo v teh krogih in igrala odlično vlogo.

Nedavno je celo sprožila idejo, naj bi se ustvaril jugoslovanski nacionalni film: Kosovo. Vlogo kosovske devojke je hotela igrati sama. Njena namera je vzbudila že takrat veliko senzacijo. Izgleda pa, da do te vloge ne bi nikoli prišla, kajti policija jo ima na sumu, da je v zvezi z neko veliko afero. V zadnjem času se je namreč veliko gibala v družbi sumljivih tujcev. Za afero vlada v beograjski javnosti veliko zanimanje in listi prinašajo celo sliko aretirane »lepe Vide«.

V Beograd prihajajo sedaj podrobna poročila iz raznih večjih krajev v Slavoniji in Sremu, da je tam v nedeljo debela toča uničila skoraj vse poljske prideleke odnosno posevke. V Batajnici v Sremu je toča pokončala vse posevke in napravila po vinogradih ogromno škodo. V celem zemunskem srezu je divjala v nedeljo silovita nevihta. Padala je debela toča. Uničeno je vse žito. Mnogo škode je trpela tudi koruza, ki je že velika. V zemunskem srezu so bile potrpane vse telefonske in brzojavne zveze.

Tudi v okolici Vinkovcev je razsajala silovita nevihta. Prejšnje dneve je vladala v Slavoniji, zlasti v Vinkovcih strahovita vročina. V nedeljo proti večeru pa se je nad vinkovsko ravnino nebo silno stemnilo in kmalu nato je nastal silovit naliv, ki je bil za žitno polje in sadno drevje tem usodnejši, ker je padala debela toča. Mnogo škode je napravila nevihta v okolici Rume in Sida.

Pred sodiščem v Požegi se je te dni odigralo zadnje dejanje krvave tragedije na selu, ki karakterizira povojno moralo na kmetih in ki je zahtevala tri človeške žrtve.

V Okučanskem Dubovcu se je za ljubil mlad mesarski pomočnik, 20letni Ivan Sandri, v lepo devojko Anko Jakšič. Anka mu je ljubezen vračala in tako sta često v tihih mesečnih nočeh kovala načrte za bodočnost. Za to tajno ljubezen pa je izvedel Ankin brat Ivan, ki se je nameravani zakonski zvezi svoje sestre odločno upiral, češ da lahko dobi kar boljšega, ne pa čisto navadnega mesarskega pomočnika. — Sandri je kmalu uvidel, da se njegove sanje ne bodo nikoli uresničile, dokler bo imel brata svoje izvoljenke za nasprotnika. Dolgo je premišljal, kako bi premostil te zapreke. Toda brat je ostal neizprojen in tako se je Sandri končno odločil, da ga spravi v sveta. Dejanje pa ni hotel izvesti sam, marveč je nagovoril nekega svojega prijatelja, 20letnega Metikoša, naj ga ustrelji in mu je za to obljubil 10.000 Din nagrade. Metikoš, ki je nekoliko omejen, je na to ponudbo takoj pristal. 2000 dinarjev mu je moral plačati naprej, ostanek pa, ko se poroči z Anko.

Metikoš je kmalu našel priliko, da izvrši svoj načrt. Ko je nekega jutra Ivan Jakšič delal na osamljenem polju, sta ga napadla Metikoš in Sandri ter ga ubila. Metikoš je oddal nanj strel, Sandri pa mu je nato še s sekiro razklal glavo. Bila sta prepričana, da bo njuno dejanje ostalo prikrito. Toda roka pravice ju je kmalu izsledila. Pri razpravi sta svoj zločin skesano priznala. Sandri je naglašal, da si v svoji vroči ljubezni ni vedel drugače pomagati in česar se je naučil v svetovni vojni, to je skušal tudi v privatnem življenju praktično uporabiti. Sodišče je oba obsodilo na smrt na vešalih.

Lilian Gish

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 8. junija 1927; katoličani Medard; pravoslavni: 26. maja, Ap. Karpo. Jutri: Četrtek, 9. junija 1927; katoličani: Prim in Felician; pravoslavni: 27. maja, Tetapont.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: »Mnogo hrupa za nič«. Red A. Kino Matica: »Gospodična skitnica«.

DEŽURNE LEKARNE. Danes: Bohine, Rimska cesta 24; Levstek, Resljeva cesta 1. Jutri: Piccoli, Dunajska cesta 6; Bakar, Čič, Karlovska cesta 2.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer. Sreda, 8.: »Mnogo hrupa za nič«. Red A. Četrtek, 9.: »Mnogo hrupa za nič«. Red B. Petek, 10.: Zaprt. Sobota, 11.: »Večni mladenci«. Premijera. Izven.

OPERA:

Začetek ob 20. uri zvečer. Sreda, 8.: Zaprt. Četrtek, 9.: »Prodana nevesta«. Red D. Petek, 10.: »Orlov«. Red E. Sobota, 11.: »Tajda«. Red A. Odslej se začnejo vse opere in operete predstave ob 20. uri.

Mariborsko gledališče

Sreda, 8.: ob 20.: »Čardaška knežinja«. Ab. B. Kuponi. Četrtek, 9. ob 20.: »Rigoletto«. Ab. A in (C). Kuponi.

»Rigoletto« predzadnji na mariborskem odru se vprizori v četrtek 9. t. m. za ab. A in one abonente reda C, ki so bili prestavljeni v abonma A. Del vojaške godbe odide 15. t. m. v Dobro, pa je gledališče primorano pospešiti zadnje predstave »Rigoletta« in »Čardaška knežinja«. Pri zadnjem glasbenem komadu »Traviata« bo sodeloval kombiniran orkester. — Drama je študira Nušičeve komedijo »Svet« in zaključni sezono s Shakespearejevo komedijo »Korhočev«.

Jugoslovenska razstava v Brnu. V nedeljo je bila na svečan način odprta v brnskem paviljonu kluba upodablajočih umetnikov »Aleš« jugoslovenska razstava in sicer pod pokroviteljstvom češkoslovaško-jugoslovenske Lige. Otvoritev so se udeležili predstavniki državnih in samoupr. oblasti, umetniki in znanih svetovnih krogov, kakor tudi mnogo novinarjev. O pomenu in cilju razstave je spregovoril urednik Steljskal, na čigar inicijativu je bila razstava prirejena. Organizatorji se je zahvalili za trud podpredsednik češkoslovaško-jugoslovenske Lige podpolkovnik Hanak. Razstava obsega poleg najboljših pokrajinskih slik ter bogate zbirke časopisov in knjig tudi pirotske preproge, vezanine in razne druge predmete naše dekorativne umetnosti.

NOGAVICE

»KLJUČ« najboljši, najtrpežnejši, zato najcenejši

Sport

Medklubska motorna hitrostna dirka. Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani priredi v nedeljo 19. t. m. veliko medklubsko motorno hitrostno dirko. Proga je dolga 10 km. Start: Gaštev km 23, cilj: Medvođe km 13. Tekmovalci se morajo jauti točno ob 14. na startu. Interval med posameznimi tekmovalci 2 minuti, med kategorijo najmanj 6 minut. Vrstni red prijav je vrstni red na startu. Za vsako kategorijo znaša prijavnina Din 25. Zaključek prijav 10. t. m., naknadne prijave do 14. t. m. do 12. Prijave sprejema trdka Gorec. Po izvršeni dirki se objavi izid v gostilni g. Bohinca v Medvodah. Protest proti vozaču ali vozilu se ima vložiti na cilju najkasneje 15 minut po zaključku dirke proti vlogi 50 Din. Prvi vsake kategorije dobi častno darilo in diplomu, drugi in tretji kolajne. Najboljši čas dneva — plaketu in diplomu. Dirka se vrši ob vsakem vremenu.

Frank Heller:

36

Novi Napoleon

Roman.

Gledal sem napeto v označeno smer.

Okrog plapolajočega ognja je stala v gruči kakih dvanaest mož v uniformah iz davno minulih časov. Videl sem čepice iz medvedje kože, čake, visoka odlikovanja, epolete, peresa in meče. Videl sem orlovске nosove, zališce, iskroče se oči in premikajoče se roke. Naposled sem opazil pred ognjem silhueto, ki se je nekoč odražala na plamtečem ozadiju vse svetovno zrodovine: Majhnega moža v vihrajočem plašču, s trioglatim klobukom na povešeni glavi in z rokami, fatalistično prekrizanimi na prsih. Proti ognju se je odražal profil, fini, usodni profil, ki ga je poznalo nekdo vsako dete v Evropi. Brada je bila sklonjena na prsa, krčevito stisnjena. Pogled ognjevitih oči je bil nepoprimljiv. Gledal sem in gledal, dokler se mi niso zasvetile iskre pred očmi. Nato sem se zgrudil nazaj na odejo.

— Napoleon s celim svojim štabom! Saj to je popolna blaznost! Ali raz-

umete vi kaj v tem strašnem labirintu, gospod Lavertisse?

— Niti besede, niti zloga, niti črke! — je zagotavljal Lavertisse brez pomisleka. — Vse, kar vem, je, da je nastal v hotelu, kjer stanujem in kjer ste stanovali tudi vi, danes zjutraj alarm. Kaj je bil vzrok, ne vem. Imam pa zelo fin sluh, ki sem ga — Lavertissov glas je bil poln samoočitkov — ki sem ga vedno na pravičen način zlorabljal. Moja soba je blizu sobe, kjer se lastnik hotela največ zdrži. Zato sem mogel ugotoviti, da izvirajo klici, ki sem jih šlišal, od njega samega. Kakor za časa svojega minulega nastopa na zemlji, govori tudi zdaj italijansko vedno, kadar se razjezi. »Pogledite, Talleygrand, kaj stoji v »Le Corse Republicain«? Je-li to pomota? Je-li namenoma? Kdo si upa kaj takega?« Razmišljal sem, da-li je objavljen v današnji izdaji lista »Le Corse Republicain« kak antinapartističen članek, ki ga je razkačil. Hotel sem vprašati plačilnega, — toda saj sami poznate tega moža in njegovo molčečnost. Ob dveh se je razširilo razburjenje na ostale dele hotela. Kričali so hura, rožljali s sabljami, peli marselize. Ob treh smo odkorakali — Napoleon, njegov štab v polni bojni opremi in cela armada. Z

nami je bil tudi avtor znanstvenih razprav, ki mu je bilo naročeno študirati in izpremeniti svoje naziranje o Napoleonu. Toda to se ni bilo vse!

— Ali so z njim tudi dame? — Dve! Eno sem že poznal — njena zasluga je, da stanujem v hotelu. Druge pa nisem poznal. Diable, kakšna ženska! Kakšne oči, kakšna usta! — Kakšni prsti in kakšni nohti! — sem pripomnil. Ne pozabite na nje in bodite veseli, da se niste seznanili z njimi!

— Vi jo poznate? — je vzkliknil Francoz. — Kdo pa je ta dama? — Ako nočem pokvariti slova, bi jo moral nazvati Mar. Louisa. Drugače je pa njeno meščansko ime madame Delatour in njen mož je fabrikant konjaka. — Delatour! Napoleonov konjak? — Zares.

— Diable! Posrečilo se mu je že postati dobavitelj novega Napoleona? To je zelo spretno. — Ne vem. Vem samo, da se je njegova žena zelo rada žrtvuje bonapartizmu. Vprašanje je, da-li se ni že žrtvovala.

— Diable! Parbleu! Sacré nom d'un chien! Zato ste jo nazvali Marija Louisa? Kdo je torej Josefina, ako nečemo pokvariti slova?

— Josefina sama kviri slog. Josefina nosi kratke ostržene lase in usnjene hlače. Josefina je razkošna.

— Prav imate. Ah, ti gospodje Bonaparti! Vedno so se spoznali v ženskah. Toda dovolite, da končam svoje pripovedovanje! Napotili smo se z orli in prapori ter z Napoleonom spredaj na belem konju, točno kakor na slikah. Quilinchini in jaz sva morala ostati radi sigurnosti sredi armade. Pred solčnim zahodom smo prišli in se utaborili nad ogromno desko z odvajalnimi sredstvom. Kmalu se je približala vaša povorka. Ko se je pričel boj...

— Sem bil ranjen v glavo in sem se onesvestil. Kaj se je zgodilo potem? — Cesarske čete so sijajno zmagale. Vsa sovražna armada s poveljnikom vred je vzela noge na rame, čim je opazila, da je zašla v past. Kolikor mi je znano, niso pustili na bojišču nobene mrtve, pač pa smo ujeli šest sovražnikov. Med njimi ste bili vi, in mr. Graham. To je bila velika zmaga.

— Ali ne moremo pobegniti? — sem vprašal.

— Nemogoče! Imamo armado okrog sebe, pripravljeno na velike podvige, mr. Graham je pretežak za bežanje, vi ste pa ranjeni.

— Moja glava se počuti dobro. Kropla se me je res dotaknila, vendar

pa mislim, da bi me to ne oviralo. Kaj res nikoli ne pridem dalje kot do hotela Napoleona Velikega! Mar res ne bom izsledil svoje dedščine?

— Kakšne dedščine? — je vprašal Lavertisse.

— Počakajte, da pride profesor! — je pripomnil mr. Graham.

Tisti hip se je prelomil krog okrog ognja.

Adjutant je prihitel k nama in dal znamenje, naj mu slediva.

— Zeli videti vas in mr. Grahama, — je dejal kratko.

Zapustila sva Lavertissa in se bližala počasi ognju. Frizor je bil nesmiseln, absurd, vendar sem pa moral proti svoji volji priznati, da je napravi name globok vtis. Proti volji sem moral spomniti odstavka iz »Orlovске legende« o taborskem ognju v Spaniji, kjer cesar zaspil na pohodnem stolu pri ognju in cela armada zdrži za sabo, boječ se, da bi ga ne prebudila.

Tiskovine vseh vrst

izdeluje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

Iz Maribora

—m Prosta stanovanja. Pri mariborskem stanovanjskem sodišču je razpisanih več prostih stanovanj. Interesenti naj si jih ogledajo in vložijo prošnje, odnosno prijave najkasneje do četrka 9. t. m. opoldne.

—m Zopet avtomobilska nezgoda. V Mariboru so v zadnjem času avtomobilske nezgode malone na dnevnem redu. Skoraj ne mine dan, da bi se ne ponesrečil vsaj en avtomobilist ali motociklist. Včeraj sta se zaletela na Vodnikovem trgu zopet dva avtomobila drug v drugega in se precej poškodovala. Potniki so ostali k sreči nepoškodovani. Nesrečo sta zakrivila šoferja, ker sta za ovinkom vozila preozgo. Oblasti bodo morale kar najstrožje izvajati prepoved nagle vožnje po mestu in nastopiti proti nepoboljšljivim šoferjem.

—m Brezplačno zdravljenje siromašnih. Z današnjim dnem se je otvoril v mariborski javni bolnici ambulatorij za brezplačno zdravljenje siromašnih. Ambulatorij bo posloval ob ponedeljkih, sredo in petkih od 16. do 17. ure. Pozneje bo ambulatorij izdajal tudi brezplačna zdravila. Pravico do zdravljenja imajo samo oni, ki se izkažejo od pristojne občine in davčnega urada potrjenim ubožnim spričevalom. Članji bolniških blagin nimajo pravice do zdravljenja v tem ambulatoriju.

—m Pretepi čez praznike. Čez praznike so v mariborski okolici zopet uničili precej lanskega vinskega pridelka. Naravno, da je močno vino marsikomu stopilo v glavo in tako so se na več kraji razvili pretepi. Iz katerih so fantje odnesli krvave butice. Nekateri so jo tako zelo izkupili, da se morajo sedaj lečiti v mariborski bolnici, imeli pa bodo tudi še sitnosti pri sodišču.

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, z njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

Dnevne vesti.

12. Ljubljani, dne 8. junija 1927.

— Novi ravnatelj Pošte hranilnice v Ljubljani. Za ravnatelja podružnice Pošte hranilnice v Ljubljani je imenovan bivši delegat finančnega ministra v Ljubljani dr. Karel Šavnik. Zadevni ukaz je bil podan še 2. junija t. l. in novi ravnatelj prevzame vodstvo podružnice takoj, ko pride v Ljubljano.

— Generalni direktor Belja suspendiran. Na državnem posestvu v Belju vodi posebna komisija že del časa preiskavo. Rezultat preiskave še ni znan, vendar pa je vzbudila splošno pozornost vesti, da je generalni direktor Sokolović suspendiran.

— Prometni minister v Zagrebu. Prometni minister general Milosavljevič je dopel včeraj v Zagreb, kjer si je ogledal tamnjoje železniške ustanove in naprave. Pri tej priliki so se vršila posvetovanja, na kak način bi se našlo kritje za znižanje železniške kredite, ki pa so za normalno obratovanje nujno potrebni. V področju za grebške direktorije je bilo namreč s 1. aprilom odpuščenih 900 delavcev, radi česar sedaj delo na vseh progah zastaja.

— Francoski poštanski tečaj na Bledu. Zagrebški in ljubljanski Francoski inštitut organizirata letos na Bledu pod pokroviteljstvom prosvetnih ministrstev obeh držav poštinski tečaj, ki se bo vršil od 15. julija do 15. avgusta in je posebno namenjen jugoslovanskim profesorjem francosčine in dijakom, katerim sredstva ne dopuščajo, da bi se v Franciji izpopolnili v francosčini. Pouk bo vseboval teoretični tečaj, slovnstveni tečaj, praktične vaje v konverzaciji, predavanja s sklopičnimi slikami, izlete itd. Oba francoska inštituta sta si zagotovila sodelovanje francoskih profesorjev, ki so se že specializirali v poučevanju jugoslovanskih vprašanih. Naj omenimo samo imena: Vaillant, profesor srbo-hrvaščine na Ecole des Langues Orientales v Parizu, Chatagnieu, agrégé de L' Université, nekdanji lektor v Beogradu, Daux, nekdanji chargé de cours v Carigradu, Warmer, lektor univerze v Zagrebu. Profesorji francosčine, delujoči na javnih šolah, so prosti vpisnine. Diaki bodo morali plačati vpisnino Din 50 in imajo pravico udeležiti se vseh vaj; drugo posetniki bodo plačevali vpisnino Din 100. Kdor se zanima za te poštinske tečaje, naj blagovoli se prav kmalu javiti v Francoskem inštitutu v Ljubljani, da mu bo mogoč pravočasno rezervirati sobe v blejskih penzijah.

— Znižanje davkov? Beogradski listi poročajo, da so se dne 2. junija posvetovanja med finančnim ministrom in predsednikom finančnega odbora glede znižanja davkov in nekaterih taks. Finančni minister namerava v najkrajšem času predložiti državnemu odboru, odnosno finančnemu odboru več uredb, ki gredo za tem, da se davčna bremena kolikor mogoče olajšajo. Pred vsem naj bi se znižala dohodarina v II. razredu, invalidnina in komorski davek.

— Enomesne vojaške vaje rez. oficirjev. Ministrstvo vojske in mornarice je pozvalo na enomesne vojaške vaje nove rezervne oficirje in one, ki so služili v bivši avstro-ogrski vojski. Vaje se prične v drugi polovici meseca julija in trajajo do 15. avgusta.

— Izplačilo uradniških razlik. Beogradski »Pravda« javlja, da pripravila finančno ministristvo odlok, na podlagi katerega se bo nadajevalo izplačilo razlik na prejemkih državnih uslužbencev in sicer za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. Razlika se izplača iz 10 milijonskega kredita v državnem proračunu za leto 1927-28. Razlika se najprej izplača nižjim in pozneje višjim uradnikom in nameščencem. V prvi vrsti prihajajo v poštev rodbine umrlih uradnikov.

— Nov pravilnik o carinskih posrednikih. V generalni direkciji carin se je vršila včeraj pod predsedstvom dr. Konrada Šmida konferenca zastopnikov vseh interesiranih krogov, na kateri se je razpravljalo o novem pravilniku o carinskih posrednikih.

Glede na številne pritožbe gospodarskih krogov namerava namreč generalna direkcija carin izdati nov pravilnik, s katerim se bodo znatno znižale posredovalne pristojbine. Poleg tega se v vseh večjih kraji ustanove posebne zadruge carinskih posrednikov, ki bodo imele nalogo onemogočiti zlorabe in regulirati pristojbine v cilju znižanja.

— Nemški konzulat v Splitu. Nemška vlada je osnovala v Splitu svoj poseben konzulat. Za vicekonzula je začasno imenovan ravnatelj podružnice Prve hrvaške štedionice Janko Janković.

— Čehoslovaki na našem Primorju. Včeraj je dospela v Split večja skupina čehoslovških profesorjev in slušateljev šumarske fakultete v Brnu. Izletniki posetijo vse večje kraje v našem Primorju, nato pa odpotujejo preko Črne gore in Južne Srbije v Beograd.

— Poletna obleka za prometne osebe. Prometni ministristvo je izdalo te dni 30 tisoč poletnih oblek za prometne uradnike državnih železnic. Obleke se bodo razdelile potom poedinih železniških direktorij.

— Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani. O premoženju tega zavoda se je otvoril s sklepom deželnega sodišča v Ljubljani s dne 22. aprila 1927 opr. št. S 10-27, konkurz. Vse terjatve, posebno tudi terjatve vlagateljev, se morajo oglasiti do 15. junija t. l. pri deželnem sodišču, na kar se opozarjajo interesi. Dotični razglas je izšel v Uradnem listu. Ugotovljeni narok se vrši pri deželnem sodišču v Ljubljani dne 7. julija t. l. Do 1. julija je torej zadnji dan priglasiť terjatev. Stroške poznejših priglasiťev bi morali plačati upniki sami.

— Seja upravnega odbora Obrtne banke SHS v Beogradu se bo vršila v soboto 11. junija t. l. ob 9. dopoldne v bančnih prostorih, Skopljanska ulica 7. Na dnevnem redu je poročilo ravnatelja o bančnem poslovanju za čas od 28. marca do 11. junija t. l. Sklepanje o prenosu delnic (čl. 4, točka 7 banč. pravil). Sklepanje o ustanovitvi podružnic in izpostav (čl. 45 in 68 ter 69 ban. pravil. Statuta).

— Sokolsko društvo v Stepanji vasi priredi v nedeljo dne 12. t. m. na idiličnem Tolstem gričku (Speckhügel) pri bratu Tončku Novaku - Lozarju, svojo letošnjo javno telovadbo. Po telovadnem nastopu se vrši prosta zabava s srečolovom, šaljivo pošto in plesom. Tako pri telovadnem nastopu, kakor pri veselici sodeluje godba Sokola I., ki je pravkar dobila nova godala. V slučaju slabega vremena se vrši prireditev na praznik dne 16. t. m. po istem sporedu. Vsi prijatelji Sokola in lepe zabave iskreno vabljene!

— Solčni žarki izbeležijo perilo, vendar se nikdo ne boji, da bi to moglo škodovati. Stoletja že delajo gospodinjice na ta način.

— Prašek za pranje »Radion« je poznan še nekaj let in so se radi tega napravili poizkusi, pri katerih se je z »Radionom« pralo 50-, potem 100- in končno 500krat, pa so vlaknenca perila ostala nepoškodovana.

— Podpornemu društvu slepih Ljubljana, Wolfova 12 so darovali: za. Ivanka Lauter Cinkole tu Din 100, Ljubljanska kreditna banka Din 500, posojilnica v Framu Din 200.—, Južnoštatarska hranilnica Celje Din 250.—, Podmladek Rdečega križa na vnani št. pri Uršulinkah Din 109. Celjska posojilnica Celje Din 250. Narodna banka krajevine SHS podružnica Ljubljana Din 1000. g. Mayer Josip tu Din 20. Kr. obme. kontr. veterinar Pakeč Din 50. Vešica družba v Poduško pri »Vodniku« Din 100. g. J. Čekal v »sv. gporoki« Din 175. g. Verovšek t. Din 10. Posojilnica Dobropole Din 300. Županstvo občine Jeronika Din 100. Županstvo občine Žužemberk Din 100. Vsem plemenitim darovalcem najpričnejša zahvala — odbor.

ITO — zobna pasta najboljša!
— Kristofč - Bučar: Dospelo krasno bino!

Iz Ljubljane

—lj Šef generalnega štaba v Ljubljani. Včeraj je prisel v Ljubljano na odmor šef generalnega štaba armijske general Dragotin Pešič, ki ostane več dni na Bledu.

—lj Gosp. vladni komisar Anton Menčinger odpotuje službenim potom ter se vrne koncem tega tedna. Sprejemni strank ta teden odpadejo.

—lj Člani poljske gospodarske delegacije, ki pridejo v Ljubljano dne 9. t. m. ob 7.34 dopoldne. G. Stanislav Landie, direktor trgovskega odseka ministrstva trgovine in industrije, vodja delegacije. G. dr. Henryk Münnich, svetnik ministrstva trgovine in industrije. G. inž. Marjan Szydlowski, bivši minister trgovine in industrije in narodni poslanec. G. dr. Henryk Glück, podpredsednik Zveze poljskih livarn. G. Balzer, generalni direktor železnega sindikata. G. dr. Kazimierz Bartoszewicz, podpredsednik poljske Zveze producentov i Rafinerij mineralnih olj. G. Thil, direktor Zveze sladkornih industrij. G. Ziemiaczowski, direktor banke za sladkor. G. Kasprzowicz, predsednik trgovske zbornice v Bydgoszczu. G. dr. Waschko, sindik trgovske zbornice v Poznanju. G. dr. Josefert, direktor trgovske zbornice v Krakovu. G. dr. Behagel, direktor rudarsko - livarske zveze.

—lj Stanje ponesrečencev pri Kranju. Kakor nam danes javljajo iz javne bolnice, je stanje vseh štirih izletnikov iz Siska, ki so se v ponedeljek 6. t. m. ponesrečili pri Kranju med avtomobilsko vožnjo, danes povoljno ter je pričakovati, da bodo kmalu toliko okrevali, da se odpeljejo v Zagreb, odnosno v Sisak na nadaljnje lečenje. Vsi ponesrečenci se nahajajo sedaj v II. razredu kirurškega oddelka javne bolnice.

—lj K večeršnjemu poročilu o sprejemu prestolonaslednika na glavnem kolodvoru pripominjamo, da je bil navzoč ataše čehoslovškega konzulata, ne pa konzul g. dr. Resl, ki je že del časa na dopustu in se vrne v Ljubljano še le začetkom julija.

—lj Zaninovitosti z ljubljanskega trga. Danes, prvi tržni dan v mesecu juniju, je bilo na ljubljanskem trgu živahno. Gotove vrste blaga je bilo v izobilju. Velik je bil naval na Bosanca, ki je pripeljal na trg do 15 kosa bosanskih črešenj. Sprva jih je skušal prodajati po 10 Din na drobno. Na intervencijo tržnih organov, ki so ga opozorili, da se dolože domače črešnje po 7 Din kg, je znižal cene na 6 Din. Bosanske črešnje so bile dobre kakovosti in zato je bilo naravno, da je kupovala večina ljubljanskih gospodinj pri Bosancu. V prvih tržnih urah je prodal vse črešnje. Tudi domači črešnji je mnogo na trgu. Črešnje iz Vipave in Gorice se dolože po 8 do 14 Din kg. Na trgu je bilo danes prvič tudi mnogo borovnic, liter po 3 do 4 Din. Borovnice so prav lepe. Mnogo je tudi rdečih jagod. Merica po 3 Din.

—lj Nar. žel. glasbeno društvo »Sloga«. Pevska vaja v četrtek 9. t. m. odnede. Mesto te vaje se vrši ista v petek 10. t. m. v telovadnici šole na Ledini in sicer ženski zbor ob 7., moški zbor ob 8. zvečer.

—lj Pojasnilo. Nedavno smo priobčili med ljubljansko kroniko vest o poskušnem samomoru g. Joška Sekovaniča. Resnici na ljubo ugotavljamo, da vzrok obupnega čina ni bila tatvina, kakor smo prvotno poročali.

—lj »Slovenska Matica« ima dne 24. junija t. l. ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih svoj letni občni zbor z dnevnim redom: Poročila, izprememba nekaterih členov pravil ter volitve odbora. — Odbor.

—lj Občni zbor Obrtniškega društva v Ljubljani se bo vršil v četrtek dne 9. junija t. l. ob pol 8. uri zvečer v salonu restavracije »Mrak« na Rimski cesti s sledečim dnevnim redom: 1.) Pozdrav in poročilo predsednika. 2.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3.) Poročilo tajnika. 4.) Poročilo blaginika. 5.) Poročilo računskih preglednikov. 6.) Poročilo načelnika pevskega odseka. 7.) Volitve odbora. 8.) Ustanovitev odsekov. 9.) Stlačnost.

—lj Društvo »Treznost« nima v sredo 8. t. m. ob 18.30 svojega rednega sestanka. pač pa javno odborovo sejo, h kateri vabimo vse člane in članice.

—lj Smrt radi opeklin. Kakor smo že javili, so v torek pripeljali v ljubljansko javno bolnico 2½ letnega zidarjevega sina Ivana Dolinška iz Studenca pri Kamniku, ki si je 6. t. m. pri igranju z žveplenkami zažgal obkolo in pri tem dobil težke opekline. Danes jutraj je deček podlegel težkim opeklinam.

—lj Karambol dveh kolesarjev. Na Erjavčevi cesti sta včeraj popoldne vozila dva kolesarja drug za drugim. Naenkrat je prvi kolesar Janez R. krenil od prvotne smeri v drugo stran, v tem trenutku pa je že zadel kolesar Tine Š., v njega in oba sta padla. Pri padcu sta dobila lahke telesne poškodbe.

Javni nastop SOKOLA VIČ v nedeljo 12. t. m. na vrtu gostilne Pavlič.

—lj Arctacija nevarnega pustolovca. Pred dnevi je ljubljanska policija aretirala elegantnega mladeniča, ki se je izdajal za medicina Božidaria Petroviča. Imel je pri

sebi tudi legitimacijo nekega beogradskega akademskega kluba. Petrovič si je znal nabaviti primerne tiskovine OUZD, s katerimi je dobival zdravila pri lekarnah ter je tako zavod ogoljufal za približno 1000 Din. Pozneje se je pojavil »medicince« Petrovič tudi v Celju, kjer je v nekem hotelu ukradel aktovko z raznimi spisi. Sam pravi, da je rojen v Peči pri Podgorici in da je bil vpisan na beograjski medicinski fakulteti. Studije je moral opustiti radi pomanjkanja sredstev. Artirani Petrovič obvlada medicinsko terminologijo.

—lj Drobil policijske kronike. Od včeraj do danes je policija aretirala šest oseb radi raznih deliktov. Neka ženska je bila prijeta, ker je neki stranki ukradla 2000 Din gotovine. Tri osebe so zaprili radi postopanja in tajne prostitucije in dve radi izgreda v javnem lokalu. Prijavljeni sta bili dve osebi radi totalne pijanosti; prijavljen je dalje karambol dveh kolesarjev in 11 voznikov radi cestnopolicijskega reda.

—lj Občni zbor Jugoslovanske sokolske matice, r. z. z. o. z., se bo vršil v četrtek dne 9. junija 1927 ob 18. uri v prostorih JSS. Narodni dom. Zadrugarji vabljene! — Zdravo! — Odbor.

—lj Najboljše, najcenejše čevlje kupite pri A. GORŠE, Ljubljana, Starj trg 15. 67L

Edo Fimmen o naših razmerah

Neverjetna strankarska razcepljenost. — Slovenija gospodarsko propada.

Edo Fimmen, zastopnik internacionalne transportne federacije v Amsterdamu, se je v nedeljo razgovarjal z našim urednikom o vseh aktualnih vprašanjih, tičočih se Jugoslavije in posebno še nas Slovencev. V sledečih vrstah priobčujemo njegove glavne misli in osebno mnenje.

O razmerah pri vas, pravi Edo Fimmen, sem bil dosedaj prav površno informiran; vedel sem, da vaši delavski sloji v organizaciji, disciplini in samozvesti močno zaostajajo za inozemskimi, da pa vlada v tukajšnjih proletarskih vrstah taka neorjantiranost in beda v gospodarskem pogledu, tega si nisem mislil. Temu je kriva v prvi vrsti neverjetna strankarska razcepljenost. Saj imate skoraj toliko strank, kolikor je intelektualcev. Delavci nasledajo zdaj temu zdaj onemu političnemu dobičkolovcu. Malo vas je (Slovencev) in kljub temu se cepite, namesto da bi se strnili.

Takoj sem dobil tudi vtis, da ste Slovenci zapadnoevropskemu kulturnemu življenju pripadajoč organizem, v velikem nasprotju z brati Srbi, ki so živeli pod vplivom bizantinske kulture. Čudil sem se, kako tuje so se počutili slovenski delegati železničarskega kongresa napram srbskim in hrvaškim. To je vaše tako zvano »nacionalno« vprašanje, ki je tudi krivo, da delavski razred ni dosegel

niti predvojnih razmer delavcev drugih držav. Razvoj vaše narodne kulture zavisi res v precejšnji meri od vas samih: kulturni razvoj je pa v tesni zvezi z gospodarskim in zdi se mi, da Slovenija gospodarsko propada. Mogoče bi bilo umestno, da se stvori slovenska emigracija, ki bi iz tujine s propagando dosegla, da da Beograd Slovencev, kar jim po vsej pravici pripada.

Za vašo državo je tudi važna rešitev tako zvanega »balkanskega« vprašanja. To vprašanje je vprašanje evropskega kapitalizma in pred vsem angleškega imperijalizma. Kar se danes v Evropi dogaja, vse to se skuha v Londonu. Le stabilna delavska vlada v Angliji bi mogla balkanski problem pravilno rešiti. Za Madžarsko velja isto. In tudi Mussolini bi šel v pokoli, če bi na Angleskem preokrenili politično smer.

Kakor so vse manjše države v Evropi kolonije angleške politike, tako bo v kratkem postala tudi Evropa sama kolonija Amerike.

Kar se pa tiče socijalne demokracije II. internacionalne, moram reči, da je le slabo pripravljena in da bi odpovedala, tudi če bi ji bila dana možnost, da prevzame vodstvo. Primer Matteotti in mnogo drugih sličnih dokazuje, da socijalisti mnogo govore, da pa za akcijo v splošnem še niso zreli.

Iz Celja

—c Nabori se vrše te dni v našem mestu. V splošnem potekajo mirno, v torek jutraj je pa prišlo pred nabornim lokalom do prav mučnega incidenta. Na naboru so bili trbovelski naborniki. S policijo je prišlo do nastopa in je policija strahovala vročkrvneže z revolverji in pendreki. Dva so po težkem naporu aretirali. Kako je prišlo do incidenta, ne bomo raziskovali. Svetovali pa bi varnostnim organom, da bi pač ob takih prilikah bili malo bolj previdni, saj je nepotrebno, da pride do takih prizorov, ki ob takih dneh nabornika, kateremu je naborni dan nekaj praznik, po nepotrebnem razburjajo. Take slučaje smo bili vajeni gledati pred vojno, ko je nemška mestna policija za vsak slovenski klic že vlačila slovenske nabornike v mestne zapore. Danes pa smo menda ravno v istih časih, če kak nabornik malo zavriska ali zapoje, mu je policija takoj za petami. Če je potrebno, da pride potem do takih muč.

nih izgredov radi stvari, ki tega niso vredne, naj premišlujejo oni, ki take odredbe izdajajo... Če pa že do kakega nastopa pride, pa naj varnostni organ istega izvrši tako, da ni to zanj poniževalno in da nastop ne postane nevšečadnje za gledalce smešen.

—c Nedeljski »Slovenec« v bedarijah, katere objavlja iz Celja, prekaša samega sebe. Dopisniku, ki je na polovico sicer že v Laškem, druga polovica pa je vedno še v Celju, so se ob zadnjih vročih dneh gotovo skisali možgani, sicer ne bi mogel urednika »Slovenca«, ki daje v člančiču »Chlier Ztg.« radi nesramne pisave poštno lekciijo, pobijati v celjski rubriki radi iste stvari. V svojem fanatizmu pač ta dični celjski dopisnik ne ve, kaj bi se zapisal. Na vsak način hoče, predno zapusti Celje za vedno, postati tukaj še slaven. Znano pa mu je gotovo tudi, da je moral v Laško oditi, ker so ga že njegovi lastni pristaki bliji v Celju radi kozlov, ki jih je tukaj streljal, čez glavo siti.

Strahovita eksplozija na Poljskem

133.000 kg smodnika in drugih eksplozivnih snovi zletelo v zrak. — Nad 500 ranjencev. — Ogromna škoda.

V nedeljo dopoldne je nastala v smodnišnici trdnjave Witkowiec blizu Krakova strahovita eksplozija. Detonacija je bila tako močna, da so popokale v 10 km oddaljenem Krakovu vse šipe in da je bilo poškodovanih tudi mnogo hiš, zlasti poslopje vojvodstva in nekateri drugi uradna poslopja. Prebivalstvo je mislilo, da je zadela mesto katastrofalni potres. Prva najmočnejša eksplozija je nastala ob 10.20. Pri tem eksploziralo 133.000 kg z ekstrasitno napolnjenimi topniške municije, smodnika in drugih eksplozivnih snovi. Večina hiš v Witkovicah in v okolici je bila popolnoma porušena. V okolici trdnjave je bilo težko ranjenih nad 80 oseb. V šteti niso ranjenci mesta Krakova, ki so jih zadeli kosi granat, šibe in kamenje. Med žrtvami je največ otrok iz sirotišnice v Witkovicah in bolnikov v trdnjaviških bolnicah.

Prebivalstvo mesta in okolice se mora takoj po katastrofi evakuirati. Pri eksploziji je bil ubit vojak, stoječ na straži, pet drugih vojakov pa težko ranjenih. Katastrofa je zahtevala mnogo žrtev med civilnim prebivalstvom. Do 9. zvečer so našli 495 ranjencev med njimi 60 težko. Neka ranjena civilna oseba je že v nedeljo umrla. Eksplozija je povzročila daleč naokoli ogromno škodo. V petih sosednjih vaseh so bile porušene skoraj vse kmetijske hiše. Bolnica za dete očne bolezni v kraju Prondliku je bila popolnoma demolirana. 150 otrok je bilo deloma težko, deloma lahko ranjenih.

Genijalni ponarejalec

Stokholmska policija je aretirala pretekli teden v Ensede virtuoznega ponarejalca bankovcev A. Nordlanderja in njegovega pomočnika, privatnega uradnika Wingholma. Nordlander, ki je bil že obsojen radi ponarejanja denarja, je izdeloval zadnje čase angleške bankovce po 50 šterlingov in ameriške po 20, 50 in 100 dolarjev. Wingholm je spravljal falzifikate v promet v Kodanju, Göteborgu in Hamburgu. Nordlanderjev izdelki so bili tako precizni, da so jih izkušeni poznavalci bankovcev z največjo težavo spoznali. Nordlander je imel delavnico v kleti, kjer ga je policija zalotila baš pri delu. Domači obeh aretirancev niso niti slutili, s čim se prijatelja pečata. Nordlander je živel s svojo družino v strašni bedi, ker se je pečal že več let z izumom nove reprodukcije slik in izdal v ta namen vse svoje premoženje. Njegova deca je doslovno umirala od gladi.

nih, 18 jih pa pogrešajo. Samo v vaseh znaša materialna škoda nad poldrugi milijon zlotov. Škoda, ki jo je povzročila eksplozija v skladiščih, še ni ugotovljena. Največjo škodo je trpela starodavna krakowska cerkev. Eksplozija je nastala v času, ko se je vršila v cerkvi služba božja. Zato je umevno, da je nastala v cerkvi strahovita panika in da je pripisati samo srečnemu naključju, da ni bilo med verniki več mrtvih in ranjenih. Škoda v Krakovu se čeni na 1 milijon zlotov. Na mnogih krajih v bližini trdnjave so izbruhli požari, ki so jih gasilci še le proti večeru lokalizirali.

Vzrok eksplozije doslej še ni pojasnjen. Oblasti so uvedle takoj preiskavo, ki je pokazala, da je nastala eksplozija najbrž vsled velike vročine, ki je vplivala na eksplozivne snovi. Že v nedeljo zvečer se je sestel ministrski svet na izredno sejo, na kateri je razpravljalo o katastrofalni eksploziji. Sklenjeno je bilo nakazati prizadejem kot prvo pomoč 500.000 zlotov. Zvečer je izdal krakovski voj. poveljstvo o eksploziji kratek komunikat, v katerem pravi, da groze nadaljne eksplozije, ker je drugo skladišče granat zelo blizu. Nevarnost je tem večja, ker gori bližnje skladišče kloropirnovne kisline, ki se rabi za izdelovanje municije. Od skladišča, v katerem je nastala eksplozija, ni ostalo razun globoke jame, nobenega sledu. Število ranjencev nad 500. Od teh jih je ostala 130 v domači oskrbi, dočim so prepekljali druge v krakovske bolnice.

Njegovi poizkusi so vzbudili zanimanje celo med strokovnjaki. Neko veliko norveško tiskarsko podjetje mu je ponujalo za založbo 50.000 norveških kron (okrog 74 milijonov Din). Najboljši dokaz, da je v svoji stroki genijalni mož, so baš ponarejeni bankovci. Njegov pomočnik je bil svoj čas slušatelj stokholmske tehnike. Nordlander je spravljal prve falzifikate v promet šele potem, ko je zašel v denarne stiske in ni mogel preživljati svoje rodbine. Da bi si preskrbel denar, za poizkuse, je nastopal nekaj časa kot žepni tat in vlomilec. V Göteborgu je vlomil v stanovanje neke dame, ki se je neznana tako ustrašila, da je skočila skozi okno in zadobila težke notranje poškodbe.

Stokholmsko policijo so opozorile na Nordlanderjevo delovanje ameriške oblasti, ki so izsledile dolarske falzifikate. Bankovci so bili ponarejeni tako sijajno, da so vzbujali med strokovnjaki splošno pozornost. Zato je strokovnjakom žal, da čaka talentiranega izumitelja tako žalosten konec. Leta 1913 je bil Nordlander obsojen na 15. njegov pomočnik pa na 3 leta težke ječe, in sicer oba radi ponarejanja, odnosno razpečevanja ponarejenih bankovcev. Zdaj čaka Nordlanderja še strožja kazen, tako da je svoj epohalni izum najbrž dovršil.

Potomca je hotel imeti

Bratislavskemu državnemu pravdniku je bil ovađen v soboto neki 6letni kmet, ki je zakrivil hudodelstvo krvoskrustva. Imel je namreč ljubavno razmerje s svojo 29letno nečakinjo Rozalijo. Ovađen kmet je poročen že 30 let, toda zakon je ostal brez otrok. To si je vzel mož zelo k srcu in često se ga je loteval obup. Lani se je odločil za zadnje sredstvo, da pride do potomca. Povabil je k sebi svojo nečakinjo Rozalijo in ji na vse načine prisiljeval, naj se preseli k njemu. Mladenkina je stricevi prošnji ugodila in lani v septembru se je res preselila k njemu.

Od tistega časa se je kmet popolnoma izpremenil. Potrnosti je bilo manj, homa konec in kljub visoki starosti je postal mož mladeniško čil. Nihče ni vedel, kako je prišlo do te nenadne izpremembe. Stric in nečakinja sta o svojem razmerju previdno molčala. Kmalu pa je nečakinja obvestila strica, da je zanosila. — Ne boj se, jo je tolažil stric, — vse hočem žrtvovati, samo da bo dete zdravo. Vse premoženje mu zapustim. Saj to je bila moja edina želja in nada. Koliko let sem čakal in upal, toda vse je bilo zaman.

Začetkom maja je nečakinja porodila zdravega sinčka, ki ga je odnesla sama h krstu. Ko jo je župnik vprašal, kdo je oče, ni hotela povedati. Zato je župnik obvestil orožnike, ki so mlado mater prisilili, da je izdala očeta.

Velika korupcijska afeta v Budimpešti

Kakor smo že poročali, so madžarske oblasti odkrile velike poneverbe pri dobavih budimpeštanskim vsučiliškim klinikam. V afero so zapleteni mnogi ugledni kulturni delavci, med njimi tudi ministerjalni svetnik Vitarius, ki je bil pred dvema letoma vpokojen. Policija ga je aretirala in izročila sodišču. Vitarius je bil šef oddelka v prosvetnem ministrstvu, v čigar kompetenco je spadala oskrba vsučilišč in državnih bolnic. Od vsake dobave državnim bolnicam, klinikam, visokim šolam in drugim javnim poslopjem je dobival Vitarius masne provizije. Mož je bil pred dvema letoma radi korupcije pri dobavih vpokojen. Država je bila oškodovana za več stotisočev, toda takratni prosvetni minister Haler ni hotel uvesti proti Vitariusu disciplinarnega postopka.

panja. Moža so brez preiskave vpokojili. Iz državne službe je Vitarius prejel k neki delniški družbi, ki je dobavljala državnim zavodom premog in drugo gorivo. Generalni ravnatelj te družbe je bil dr. Stern, ki ga je policija te dni aretirala.

Vitarius je imel kot ravnatelj fa: moznega podjetja nalogo izposlovati družbi potom svojih zvez dobave za državne zavode. Kako masne provizije je dobival, je razvidno že iz tega, da si je kupil pred letom krasno vilo. Dr. Stern je po aretaciji izdal še več uradnikov prosvetnega ministrstva, ki so kompromitirani pri tej aferi.

Letalski miting v Ljubljani

Spored velike letalske prireditve.

Cenjeno občinstvo opozarjamo na velik letalski miting, ki se vrši dne 26. junija 1927 ob 4. uri popoldne na vojaškem vežališču med Mostami in Devico Marjovo v Polju, obenem pa prosimo, da se točno držijo sledečih navodil.

Aero-klub ima s prireditvijo ogromne izdatke, vendar pa je v uvajevanju, da treba ustvariti možnost prisostvovanja vsem slojem našega naroda na mitingu, določil vstopnino kar najnižje mogoče tako, da jo zmore vsakdo. Odveč bi bilo tedaj opozarjati, da bo občinstvo naproseno da samo poleg rediteljev vrši kontrolo nad izk. zastojkariji, ker smo prepričani, da vsakdo urvidi, da z vstopnino 2. 5 in 10 Din more klub kriti komaj najmanjše režijske stroške za avione in osobe. Dostop na ljubljanski grad bo sicer prost vendar pa bodo leteti patrulje Aero-kluba tudi tamkaj naprosile občinstvo, da plača vstopnino, ker bi bili v nasprotjem slučaju prisiljeni, da zaprosimo oblast, da za ta dan dostop na grad prepove. Opozarjamo tudi na to, da bo prireditelji vidna v vseh podrobnostih le z letališča samega kjer bo vsakdo lahko popolnoma od blizu opazoval dvig, spuščanje, odskoke s padobranom in akrobacije v zraku. Ker se širijo vesti, da bo občinstvo na letališču izpostavljeno ev. opasnostim, ako nastopi kvar motorja ali kaj sličnega, ugotavljamo, da bodo vse produkcije izvršene v taki višini in nad takim terenom, ki vsako nesrečo že v naprej izključuje. Prostor za letala, kjer se bodo dvigala in spuščala, bo ograjen provizorično s posebnimi markacijami, pa prosimo, da se na ta prostor iz lastnih interesov pod nobenim pogojem občinstvo ne podaja. Rediteljstvo bo na vsem prostoru vršilo službo pa prosimo, da se vsakdo brezpogojno pokori njihovim odredbam.

Fotografije in fotografije-amaterje opozarjamo na sklep občinskega odbora Aero-kluba, da je prepovedano vsakršno fotografiranje brez predhodnega dovoljenja, ki ga izdavi tajnik Aero-kluba v Kazini, II. nad. Vsak, ki bi s tem dovoljenjem fotografiral, se ob prevzemu dovoljenja obveže izročiti Aero-klubu od vsakega snimka po dve kopiji.

Letalci iz Novega Sada dospo v spremstvu tajnika občinskega odbora Aero-kluba v Ljubljani v soboto, dne 25. junija dopoldne na letališče. Točno uro prihoda bomo praveč objavili, pa prosimo da se že na dan potrdi čim večje število ljubljancev na letališče, da dostojno sprejmemo naše zračne heroje.

vočasno objavili, pa prosimo da se že na dan potrdi čim večje število ljubljancev na letališče, da dostojno sprejmemo naše zračne heroje.

V tedejo, dne 26. junija ob 4. uri pop. najprej ogled vseh upov letal, ki bodo sodelovali na mitingu. Njihove slike bodo ob četrtku, 9. junija naprej v povečanih oblikah izložene na najboljvidnejših delih našega mesta. Po ogledu se dvignejo nad aerodrom trosed Breguet XIX in trije Brandenburg dvosedi. Iz zadnjih bodo po končanem kroženju nad aerodromom skočili s padali zadnjič navedeni letalci. Letalca pa se bodo drug za drugim spustila zopet na Aerodrom. Za to produkcijo nastopita naša pilota-lovca rojaka iz Primorja gg. kapetan Umek in tehničar poslojstva Ernest Turko na Devotinih. Izvajala bosta looppince, rol-lings, pikiranje, šandele, vrtnec, verikule, goge spirale, horizontalni let s minimajmo brzino, horizontalni let s podminimajmo brzino, glisad na desno in levo krilo in končno najopasnjejšo produkcijo verikalni vrtnec, vezan z drsenjem na krilo, nato drčenje na rep. Aparata se bosta ločila drug od drugega na vzhodno in zahodno stran od letališča tako da bo gledalcem i na eni i na drugi strani omogočen točen razgled na nju.

Po končanem akrobacijskem priredbo na vrsto leti s pasazirji. Med vsopnami, ki so v predprodaji in to v trafiki Sever v Selenburgovi ulici, pri trvdri Josu Gorec nast. na Dunajski cesti in v Jugoslovanski knjižnici pred skofijo, se nahaja 50 števil, ki pooblašajo kupce za let. Vsakdo, kdor kuni vstopnico, ima pravico do brezplačnega žrebanja. Dosedaj je bilo izžrebanih pri nakupu kart v tajništvu Aero-kluba, Kazino, II. nad. 8 števil. Ostale so porazdeljene na vse predprodajne lokale.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

dne 31. maja 1927.

	Razlika v pri-
	meri s stanjem 22. maja.
AKTIVA:	
Kovinska podlaga	502.5 — 5.0
posojila	1237.7 — 48.3
račun za odkup kronskih novčanic	1114.1
račun začasne razmenjave	319.5
državni dolgovi	2966.3
vrednost državnih domen	2138.3
saldo raznih računov	1627.8 — 7.1
Skupaj	9906.7
PASIVA:	
Od glavnice izplačano	30.0
rezervni fond	9.7
novčani v obtoku	5337.3 — 36.5
državni račun začasne razmenjave	319.8 — 1.5
državne terjatve po raznih računih	757.2 — 135.6
razne obveznosti	1231.3 — 38.5
državne terjatve za zastavljene domene	2138.3
zajito za kupovanje zlata	83.0
Skupaj	9906.7

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčanic se je zvišal od zadnjega izkaza za 36.500.000 Din.

— Narodna banka za fuzioniranje bank. Sklepu Narodne banke glede znižanja obrestne mere sledi v kratkem baje tudi posredovanje glede fuzioniranja denarnih zavodov. V ta namen je bančna uprava počela minimum efektivno vplačane kapitala za banke, ki dobivajo od Narodne banke kredit. Doselej se je zahtevalo, da morajo imeti banke v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani najmanj 5 milijonov vplačane kapitala, v drugih krajih pa 500.000. V bodoče bo ta skala povečana za Beograd, Zagreb in Ljubljano za 5 milijonov, v drugih mestih pa za 1 odnosno 2 milijona efektivno vplačane kapitala. Banke ki dobivajo pri Narodni banki kredit, pa nimajo minimuma kapitala glasom te skale, morajo do 1. januar. 1928 sorazmerno povečati glavnic in sicer iz gotovine ali iz izkazanih ne pa iz skritih rezerv. V nasprotjem slučaju taki denarni zavodi ne bodo več dobivali pri Narodni banki kreditov.

— Žitni trg. Po poročilu novosadske blagovne borze se je položaj na žitnem trgu pretekli teden ustalil. Žitna tržišča kažejo zadnje dni čvrsto tendenco. Letina kaže dobro. Promet je znašal 350 vagonov. Pšenice je bilo prodane 40, koruze 280, moke 21, otrobov 4 vagona.

Stanovanje

1—2 sob s kuhinjo išče boljši zakonski par v stari ali novi hiši. — Ponudbe pod »Julij 1434« na upravo »Slov. Nar.«.

Strojni ključavničar (mlad) izučen v večji tovarni, vaje vsakršnega dela — išče službo. V začetku gre za manjšo plačo. Ponudbe pod »Marj 1433« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Urarskega pomočnika do 60 jutara oranice, po mogućnosti bez vinograda. Ozbilji ne ponude na Intermissor, Selenburgova ulica 9, Zagreb V 12. 1393

Strežnica

za popoldanske ure išče službo. — Ponudbe pod »Strežnica 1431« na upravo »Slov. Nar.«.

Invalid

išče službo nočnega čuvaja ali vratarja. — Ponudbe pod »Uboj 1430« na upravo »Slov. Naroda«.

Kupujem posjed u Sloveniji

do 60 jutara oranice, po mogućnosti bez vinograda. Ozbilji ne ponude na Intermissor, Selenburgova ulica 9, Zagreb V 12. 1393

Hiša (vila) na Taboru št. 2

v Ljubljani z gospodarskimi, pisarniškimi, stanovanjskimi poslopji, dvoriščem in vrtom vlož. št. 476 k. o. Sv. Petra predmestje (sodno cenjeno na Din 687.515)

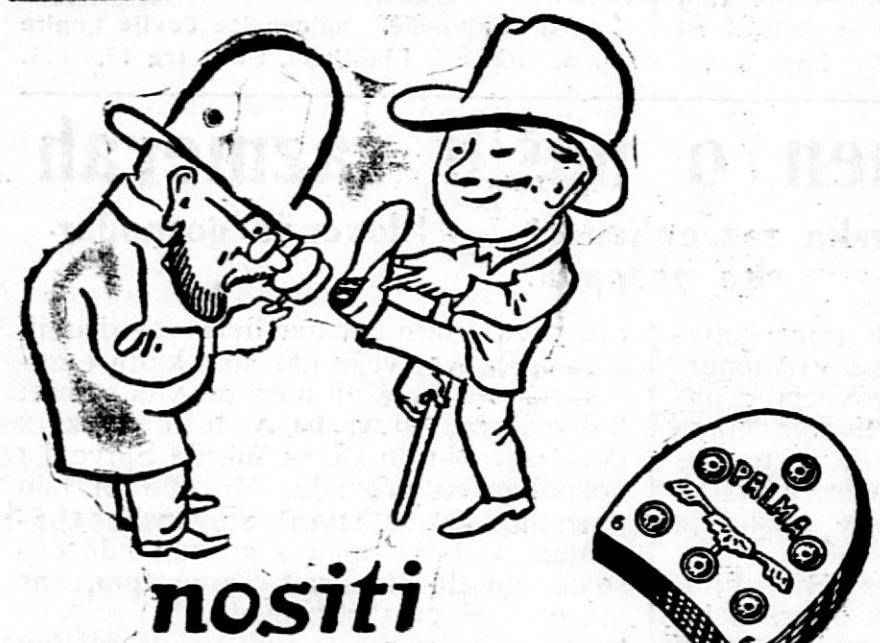
ter travnik z jamo pa pesek

pri »dimfabriki« vlož. št. 212 k. o. Sv. Petra predmestje (sodno cenjen na Din 25.602)

se prodaja na javni dražbi

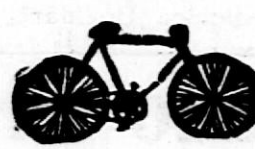
pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 15, dne 14. junija 1927 ob 10. uri dopoldne.

Nadaljnja pojasnila se dobe v odvetniški pisarni drja. Majarona, Ljubljana, Miklošičeva cesta 18. 1429

nositi
Palma
znači
nikdar iskrivljene
pete imeti.

Kolesarji!

Dvokolesa v ceni zelo padla. Pneumatika Michelin, Dunlop. Ceniki franko. Prodaja na obroke. F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 78/L

Mamicel

30 otroških vozčkov raznih vzorcev se prav poceni razprodaja — v tovarni »Tribuna«, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 79/L

Kemična pralnica in barvanje oblek

v najrazličnejših barvah izvošuje dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah.

Anton Boc, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/L. - Tovarna: Vič-Glince.

la. čajno presno maslo kg Din 42
la. domači trapistovski sir Panonija kg Din 24
la. trapistovski domači, štirioglati kilogram D n 24, postavljeno na vsako pošto. — Razpošilja mljekarna Lazniok, Dežanovac (Slavonija)

Velika predtiskarija ženskih ročnih del

za trgovino, solo in dom.
Tisoče novih, krasnih vzorcev. Cisti tisk, hitra izvršitev, nizke cene. Predtiskujemo samo na prinesenem blagu. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, mehanično umetno vezenje.
Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13

VENECIN

izredna zdravilna voda proti revmatizmu in išiasu, želodčnim in črevesnim boleznim ter za nego ran se dobiva zopet v vsaki lekarni
Skladišče za grosiste: **Isis, d. d.** Ljubljana.

Sporočilo in prošnja.

Ob prebridki, nenadni izgubi mojih ponesrečenih bratov Edmunda in Rudita Klimeš, ki sta dne 3. t. m. v Savi pri Zidanem mostu utonila in od katerih drugega — Edmunda, še nismo našli, obračam se tem potom do vseh orožniških postaj, kakor tudi do p. n. civilnega prebivalstva bivajočega nizdol Zidanega mostu z uljudno prošnjo, da gredo nesrečni rodbini na roko z iskanjem drugega ponesrečenca. Event. pozitiven uspeh naj se blagovoli javiti takoj brzojavno na spodnji naslov, za kar prejme najditelj trupla takoj nagrado v iznosu Din 750.—

Kranj, 7. junija 1927.

Jan Klimeš, prokurist.

Mestni ogradebni svet

Premijeral

Popolnoma novo!

Premijeral

Gospodična skitnica...

Osem velikih dejanj ljubavi, pustolovščin in romanja okoli sveta. — V glavni vlogi slovita »Miss Amerika« — prekrasna

Anna Q. Nilsson

Veleznimiva vsebina. — Izvrstna igra. — Lepi igralci. — Sijajna režija. —

Predstave točno ob 4, 1/2, 8, in 9.

Sredina mesta

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Opozarjamo Vas na naše krasne reklamne fotografije!

Hektografični aparati,

svitki, masa, hektografični trakovi vedno n. najc. neje v zalogi pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6/l Tel. 2980